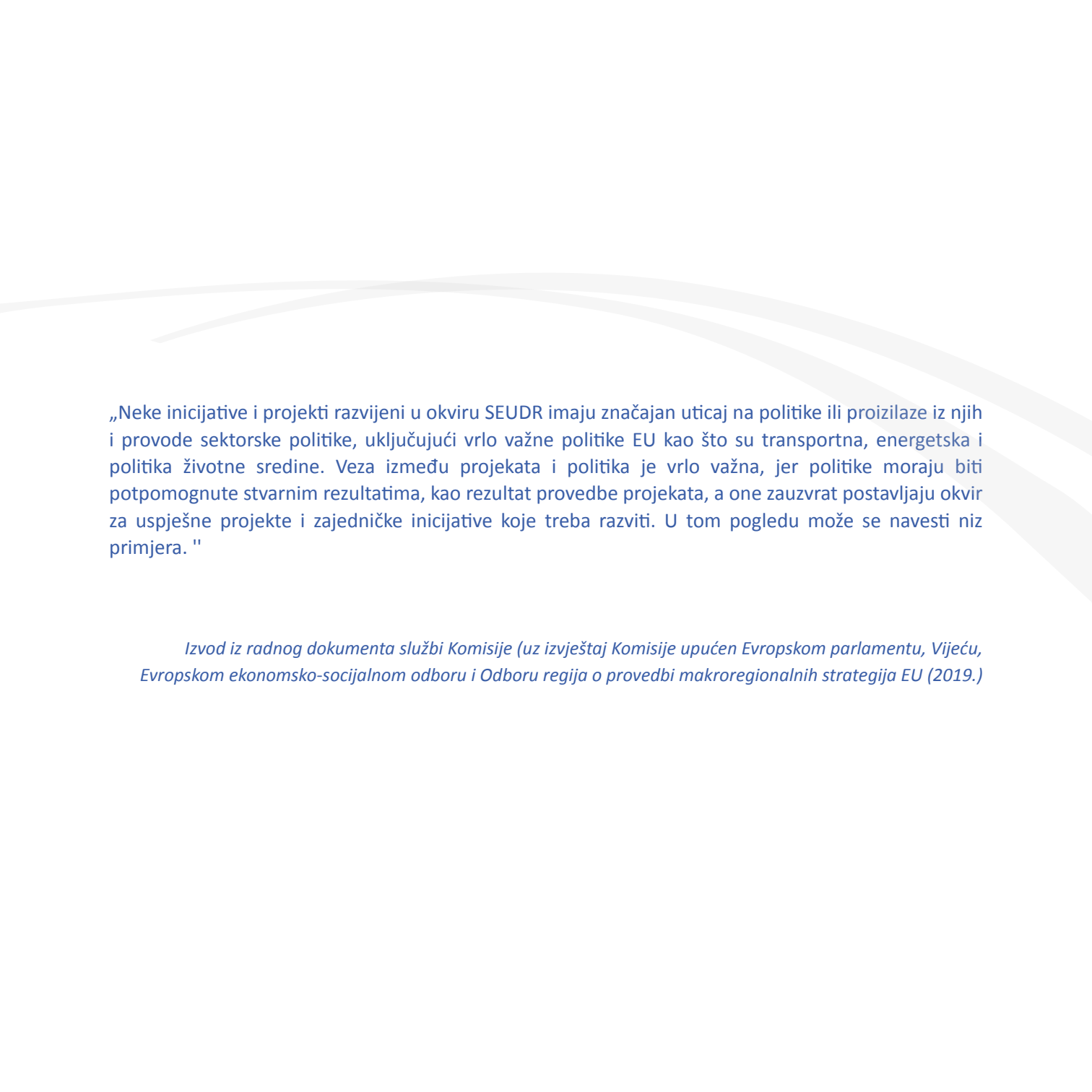

STRATEGIJA EVROPSKE UNIJE ZA DUNAVSKI REGION (SEUDR)
zaista vidljiva saradnja

„Neke inicijative i projekti razvijeni u okviru SEUDR imaju značajan uticaj na politike ili proizilaze iz njih i provode sektorske politike, uključujući vrlo važne politike EU kao što su transportna, energetska i politika životne sredine. Veza između projekata i politika je vrlo važna, jer politike moraju biti potpomognute stvarnim rezultatima, kao rezultat provedbe projekata, a one zauzvrat postavljaju okvir za uspješne projekte i zajedničke inicijative koje treba razviti. U tom pogledu može se navesti niz primjera. "

Izvod iz radnog dokumenta službi Komisije (uz izvještaj Komisije upućen Evropskom parlamentu, Vijeću, Evropskom ekonomsko-socijalnom odboru i Odboru regija o provedbi makroregionalnih strategija EU (2019.)

Germany

Czech Republic

Austria

Slovenia

Croatia

**Bosnia and
Herzegovina
Montenegro**

Slovakia

Ukraine

Hungary

Moldova

Romania

Serbia

Bulgaria

Sadržaj

SEUDR: makroregionalna strategija za razvoj i zaštitu Dunavskog regiona	8
Danube Strategy Point - Sekretarijat za Dunavski region	9
POVEZIVANJE REGIONA - na inteligentan i održiv način	10
Poboljšanje mobilnosti i multimodalnosti prometa na unutrašnjim vodnim putevima	12
Projekat Daphne: Mreža Dunavskih luka	13
Cestovni, željeznički i aviosaobraćaj u regionu	15
Inteligentna rješenja za politike mobilnosti sa niskim emisijama ugljika u evropskim gradovima	16
Održiva energija	18
Obnovljivi izvori energije	19
Kultura i turizam okupljaju ljude	21
Dunavski kulturni klaster - Podrška kulturnoj saradnji između dunavskih zemalja	22
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE - čisto i zeleno	24
Čiste vode	26
Saradnja za upravljanje riječnim slivom	27
Rizici po životnu sredinu	29
Inovacije kao odgovor na poplave, sprovedene od strane i za specijaliste	30
Očuvanje biološke raznolikosti i staništa	32
Život za dunavsku jesetru	33
GRAĐENJE PROSPERITETA - na inteligentan, inovativan i inkluzivan način	35
Društvo zasnovano na znanju	37
Izvrsnost u upravljanju projektima u oblasti istraživanja, društvenih i tehnoloških inovacija (Excellence-In-ReSTI)	38
Konkurentnost i razvoj klastera	40
Žene u biznisu	41
Ulaganje u ljude i vještine	43
Pravični uslovi rada za sve	44
JAČANJE REGIONA - efikasnost, stabilnost i sigurnost	46
Institucionalni kapacitet i saradnja	48
Modeli prekogranične saradnje	49
Sigurniji region	51
Borba protiv organizovanog kriminala u oblasti trgovine drogom	52

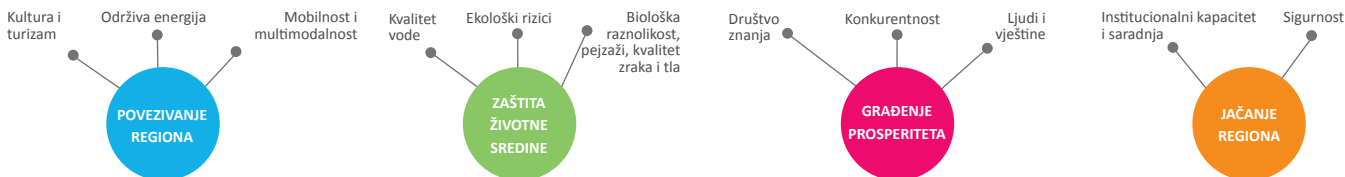

SEUDR: makroregionalna strategija za razvoj i zaštitu Dunavskog regiona

Strategija Evropske unije za Dunavski region (SEUDR) namijenjena je rješavanju zajedničkih izazova s kojima su suočene države članice EU i treće zemlje u istom geografskom području, a koje imaju koristi od takve saradnje, doprinoseći postizanju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije. Teme koje se obrađuju ne mogu se tretirati isključivo na nacionalnom nivou, imajući u vidu njihovu transnacionalnu i stratešku prirodu. Strategija stvara sinergije i olakšava saradnju i umrežavanje svih zainteresovanih strana radi efikasnijeg korištenja postojećih resursa.

SEUDR okuplja 115 miliona stanovnika iz 9 država članica EU (Austrija, Bugarska, Češka, Hrvatska, Mađarska, Nemačka, Slovačka Republika, Slovenija i Rumunija) i 5 država koje nisu članice EU (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Republika Moldavija, Srbija i Ukrajina).

Strategija pokriva 4 glavne tematske oblasti: međusobna povezanost, zaštita životne sredine, prosperitet i konsolidacija sigurnosti, koji se odražavaju na prioriteta područja, koordinirana u saradnji s konkretnim institucijama u zemljama SEUDR, odnosno sa Koordinatorima prioriteta područja.

Danube Strategy Point - Sekretarijat za Dunavski region

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

SEUDR se pokazao uspješnim načinom poboljšanja dosljedne integracije i razvoja Dunavskog regiona.

Danube Strategy Point (DSP) je telo za podršku svim zainteresovanim stranama u provedbu Strategije. Njeguje saradnju između zainteresovanih strana i drugih aktera (mehanizmi finansiranja, civilno društvo, lokalne / regionalne / nacionalne vlasti), Strategiju predstavlja što većem broju ljudi i dokumentira dodatnu vrijednost koju donosi uključenim zemljama i njihovim građanima.

DSP, u uskoj saradnji s nacionalnim koordinatorima (NK), koordinatorima prioritetnih područja (KPP), predsjedništvom

SEUDR i Evropskom komisijom, promovira proces evaluacije i nadzora SEUDR, podržava provedbu Strategije i osigurava financiranje za jačanje kapaciteta zainteresovanim stranama.

Od jeseni 2018. godine, DSP je osiguran kroz zajednički austrijsko-rumunski projekt (s uredima u Beču i Bukureštu), finansiran preko Transnacionalnog Dunavskog programa (TDP).

Više detalja:

POVEZIVANJE REGIONA na inteligenatan i održiv način

Želeći da doprinese održivom, inkluzivnom i inteligentnom rastu implementiranim mjerama u oblastima kao što su transport, energija, kultura i turizam, SEUDR se fokusira na poboljšanje opšte povezanosti u regionu.

Zajednički naponi Dunavkog regiona doveli su do značajnog napretka u koordinaciji rada na infrastrukturi, funkcionisanju transportnih i energetske sistema, razmjeni dobrih praksi u vezi sa zelenom energijom i promocijom kulture i turizma na Dunavu. Planiranje, finansiranje i provođenje efikasno koordiniranih mjera pomoglo je da se preduzmu važni koraci za prevazilaženje glavnih poteškoća uočenih u regionu.

U sljedećem odjeljku predstaviti ćemo projekte i inicijative u oblasti međusobne povezanosti, baveći se ovim izazovima, čiji rezultati doprinose održivom i efikasnom poboljšanju međusobne povezanosti regiona.

Poboljšanje mobilnosti i multimodalnosti prometa na unutrašnjim vodnim putevima

Imajući na umu ambiciozne ciljeve, Prioritetno područje 1A - Unutrašnji plovni putevi usredsređeno je na povećanje teretnog saobraćaja na rijekama, poboljšanje plovnosti, uzimajući u obzir specifičnosti svakog sektora Dunava i unutrašnjih plovni puteva, te uspostavljanje efikasne infrastrukture za upravljanje plovni putevima.

Prioritetno područje 1A uzima u obzir:

- razvoj efikasnih multimodalnih terminala u lukama na Dunavu i u plovni riječnim pritocima za povezivanje unutrašnjih plovni puteva sa cestovni i željeznički saobraćaj;
- uspostavljanje riječnih informativni službi (RIS) radi lakše razmjene relevantni informacija na međunarodni nivou,
- identificiranje rješenja za nedostatak osoblja u plovni sektoru,
- usklađivanje obrazovni standarda u plovni sektoru.

Da bi se postigli svi ovi ciljevi, Prioritetno područje 1A mobilizira i okuplja relevantne aktere, prati način formuliranja relevantni politika, formuliranje preporuka politika i promovira razvoj projekata.

Prioritetno područje 1A usko sarađuje s prioritetni područjem 11 - Sigurnost, s ciljem smanjenja administrativni prepreka za plovni Dunavom, s prioritetni područjem 6 - Očuvanje biološke raznolikosti,

pejzaža i kvalitete zraka i zemljišta kako bi se postigli ciljevi "Zajedničke deklaracije o unutrašnjoj plovni i ekološka održivost u slivu Dunava "i sa Prioritetni područjem 1B, kako bi se luke bolje povezale s obalni područjima.

Više detalja:

Projekat Daphne: Mreža Dunavskih luka

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Riječnom saobraćaju na Dunavu potrebna je moderna infrastruktura koja će dovesti do konkurentnije ekonomije sa niskim udjelom ugljika u regionu. Iako na Dunavu postoji 70 luka, samo neke od njih imaju određeni nivo infrastrukture, objekata i tehnologija koji pružaju visokokvalitetne transportne i logističke usluge s malim uticajem na životnu sredinu.

Loša pristupna infrastruktura koja povezuje luke i druge glavne saobraćajne rute (cestovni i željeznički) te zastarjela infrastruktura i zastarjela lučka nadgradnja, zastarjela oprema i neadekvatno održavanje plovničkih puteva najveće su prepreke. Svi strukturni i birokratski nedostaci imaju kao rezultat male količine prevezene robe i pružene usluge loše kvalitete. Raznolikost primjenjivih zakonodavnih okvira u regionu dovodi do visokog stepena heterogenosti u vlasničkim modelima i administrativnim modelima, što komplicira i smanjuje

privatna ulaganja u luke i pružanje visokokvalitetnih usluga.

Projekat DAPhNE - Dunavska lučka mreža prvi je projekt namijenjen poboljšanju eksploatacije dunavskih luka, s ciljem njihovog pretvaranja u važne ekonomske centre, baveći se temama kao što su lučko zakonodavstvo i finansiranje, upravljanje lukama i menadžment luka, razvoj i strategija luka, kao i umrežavanje luka.

Kako bi se uklonile razlike i iskoristio potencijal dunavskih luka da postanu elementi isplativije logističke mreže i regionalnih razvojnih centara, projekt DAPhNE predložio je integrirani pristup i identificirao dogovorena rješenja.

Glavni cilj bio je formulirati preporuke o zakonodavnom okviru koji bi olakšao provedbu lučke infrastrukture i nadgradnje i podržao luke kako bi

iskoristili svoj puni potencijal, kako bi postali prijateljski multimodalni hubovi. Jedno od inovativnih rješenja koje je projekt predložio je poboljšanje ekološkog učinka dunavskih luka i razvijanje „politika za luke u okruženju“ u budućnosti.

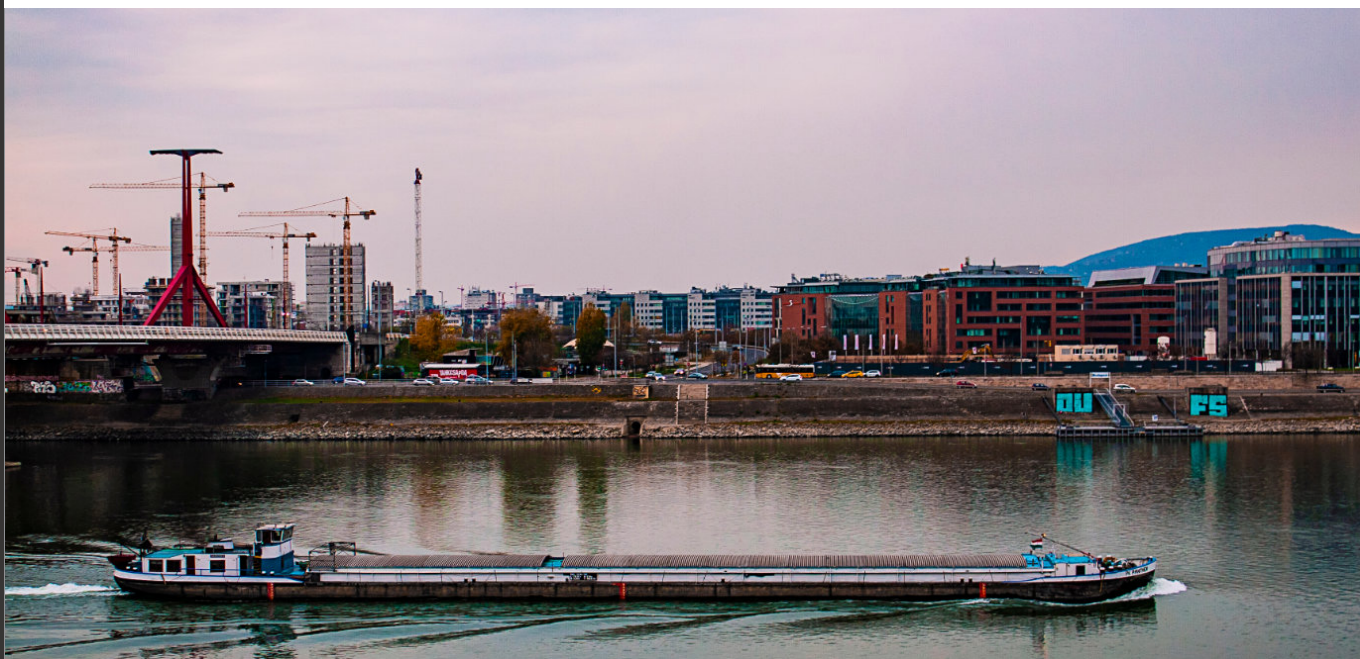
Pilot inicijativa lučkog informacionog sistema realizovana je i implementirana u tri dunavske luke (Enns - Austrija, Bratislava - Slovačka i Novi Sad i Smederevo - Srbija). Ovaj inovativni sistem optimizira lučke i logističke procese integrirajući metode prikupljanja podataka i povezujući

transportne i logističke lance. Omogućuje inteligentnu i sigurnu razmjenu informacija između članova lučke zajednice.

Izrađena je transnacionalna strategija za razvoj dunavskih luka, podržana Akcionim planom koji olakšava proces tranzicije u cijelom regionu. Konstituisane „Mreže Dunavskih luka“, otvorene za sve aktere u regionu, ponudile su nove mogućnosti za pružanje prilagođenih rješenja za zajedničke izazove.

Projekat finansiran Transnacionalnim Dunavskim programom

Partneri iz Austrije, Bugarske, Hrvatske, Mađarske, Moldavije, Rumunije, Slovačke, Srbije i Ukrajine

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

[Više detalja:](#)

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Cestovni, željeznički i aviosaobraćaj u regionu

Razvoj saobraćajne infrastrukture ključni je element ekonomskog rasta Dunavskog regiona. Prioritetno područje 1B- Željeznička, cestovna i zračna mobilnost ima za cilj poboljšati mobilnost i multimodalni saobraćaj cestovnim, željezničkim i zračnim putem podržavajući bolje i pametnije veze u pogledu zaštite životne sredine i učinkovitosti.

Infrastruktura mobilnosti u Dunavskom regionu bit će poboljšana primjenom takozvanih prioritetnih projekata TEN-T, željezničkih teretnih koridora i ulaganjima u regionalnu zračnu povezanost.

Preduzete su radnje za:

- jačanje saradnje između zainteresovanih strana uključenih u zračni saobraćaj,
- osiguranje održivih sistema gradskog prevoza,
- poboljšanje regionalne i lokalne prekogranične infrastrukture,
- omogućavanje pristupa ruralnim područjima,
- razvoj planiranja čvorova za multimodalni promet,
- razvoj inteligentnih transportnih sistema, koristeći eko-tehnologije, posebno u urbanim sredinama.

Više detalja:

Inteligentna rješenja za politike mobilnosti sa niskim emisijama ugljika u evropskim gradovima

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Makro-strategije dokazuju njihov značaj u planiranju i provedbi transregionalnih projekata. Zagađenje u gradovima ima negativne efekte van granica pogođenih zemalja. Poboljšanje uslova gradskog prevoza jedan je od izazova za koji evropski gradovi trebaju da pronađu rješenja. Uprkos restriktivnim mjerama koje se već primjenjuju u evropskom gradskom prometu, posebno u urbanim centrima, postoji hitna potreba za pronalaženjem novih funkcionalnih rješenja za urbana područja.

SOLEZ (rješenja za područja sa niskim udjelom ugljika) predlaže inovativni pristup: u 8 gradova ohrabren je dijalog između lokalne uprave, stanovnika, turista i privatnih prijevozničkih kompanija da identifiraju i provode mjere koje će podržati niskougljičnu mobilnost

- inteligentne usluge i proizvodi - u cilju poboljšanja kvaliteta sistema gradskog prevoza. Dakle, podižući svijest o uobičajenim pitanjima koja se odnose na urbanu mobilnost, SOLEZ je stvorio okruženje u kojem zainteresovane strane mogu zajedno razviti strategiju urbane mobilnosti sa niskim udjelom ugljika i povezane akcione planove.

Izvršene su različite pilot akcije:

- inteligentna rješenja za parkiranje u Brnu (CZ), Gdansku (PL), Žilini (SK), Vicenzi (IT) i Dubrovniku (HR),
- usluge s dodanom vrijednošću u Torinu (IT), Gracu (AT), Gdansku (PL), Vicenzi (IT), Sarvaru (HU),

- planiranje elektrifikacije gradskog autobusnog prijevoza u Dubrovniku (HR) i Žilini (SK).

Na primjer, provedena je pilot akcija u Brnu (CZ) radi rješavanja pitanja parkirnih mjesta u gradu. Budući da su autobuske rute do Brna nedovoljne u odnosu na veliki broj prijevoza, ljudi su parkirali automobile na željezničkim stanicama u blizini grada. Iako su u funkcionalnim urbanim područjima Brna postojala parkirališta, bio je potreban sistematski pristup i standardizacija rješenja tipa Park & Ride. Alat za otkrivanje protoka saobraćaja razvijen je radi osiguranja veze između podataka koje pružaju detektori protoka saobraćaja i podataka koje pružaju detektori kalibracije stope zauzeća na parkiralištu. Ovaj alat pruža informacije o zauzetosti parkinga i pomaže putnicima da uporede vremena putovanja automobilom i vozom i odaberu najbolje rješenje.

SOLEZ doprinosi pružanju mobilnosti i određenih održivih sistema gradskog prijevoza. Takođe razvija inteligentne saobraćajne sisteme koristeći ekološke tehnologije, u skladu sa modelima koje predlaže Prioritetno područje 10, Urbane platforme u Dunavskom regionu.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Projekat finansiran Programom INTERREG za Centralnu Evropu

Partneri iz Austrije, Češke Republike, Hrvatske, Italije, Mađarske, Poljske, Slovačke

Više detalja:

Održiva energija

Ono što moramo graditi za buduće generacije je održiva budućnost. Živimo u doba najvećeg tehnološkog napretka, koji istovremeno zahtijeva veliki broj resursa. Civilizacije se razvijaju, životni uvjeti se poboljšavaju, ali po kojim cijenama?

Veliki dio energije koju konzumiramo dolazi iz izvora fosilnih goriva, koji jako zagađuju region u kojoj živimo. Ovo zagađenje trebalo bi u najvećoj mogućoj mjeri smanjiti u Dunavskom region poticanjem upotrebe održive energije.

Prioritetno područje 2 - Propagiranje održive energije slijedi trosmjerni pristup:

- osigurava koordinaciju regionalnih energetske politike kako bi se iskoristio puni potencijal integriranog energetskeg tržišta,
- olakšava integraciju energetskeg tržišta zemalja koje nisu članice EU i podržava ih u procesu provedbe evropske energetske politike i zakonodavstva,
- podržava razvoj inovativnih tehnologija, s ciljem povećanja energetske efikasnosti u regionu i poboljšanja korišćenja obnovljivih izvora energije.

Image(s) Danube Transnational Programme_ DARLINGe

Više detalja:

■ Obnovljivi izvori energije

Photo credit: Danube Transnational Programme, the DARLINGe project

Klimatske promjene i upravljanje energijom su globalni izazovi. Stoga bi se zemlje svijeta trebale okrenuti obnovljivim izvorima energije poput vjetera, vode, svjetla i sunčeve toplote, ugljikohidrata iz biljaka ili geotermalne vode, resursima koji mogu pokriti naše energetske potrebe.

U Dunavskom regionu jedan od uzroka zagađenja je široka upotreba fosilnih goriva u energetskom sektoru, što ga čini glavnim potrošačem energije: grejanje domaćinstava i snabdevanje toplom vodom predstavljaju gotovo 80% ukupne potrošnje energije u Evropi. Zemlje SEUDR uglavnom koriste fosilna goriva (gas, ugalj) za grejanje domaćinstava. A sagorijevanje fosilnih goriva ima direktan uticaj na zdravlje ljudi. To značajno doprinosi emisiji stakleničkih gasova, koji pogoršavaju nepovoljna kretanja u klimatskim promjenama, čineći energetske sigurnost tih zemalja

ranjivom i ovisnom od snabdevanja uvoznim resursima. Dunavski region bogat je termalnim izvorima - alternativnim obnovljivim izvorima energije. Široko je dostupan, podzemni izvori toplote su prisutni širom svijeta. Budući da je jeftin izvor energije, garantira trajno snabdevanje energijom, predvidljivim rezultatima, bez obzira na vremenske prilike i ima ogroman neiskorišteni potencijal koji u jednakoj mjeri može biti pokretački faktor ekonomiji.

Projekt DARLINGe (Dunavski region- lider u geotermalnoj energiji) razvijen je za balansiranje energetskog miksa povećanjem udjela geotermalne energije među obnovljivim izvorima energije i efikasnošću u termalnom sektoru. Najvažniji rezultat projekta DARLINGe je izrada zajedničke prekogranične strategije za upotrebu geotermalne energije u dunavskom regionu. S obzirom da ne postoji

takva strategija na nivou EU, Prekogranična strategija za geotermalnu energiju u Podunavlju važan je korak ka pretvaranju regiona u ekonomiju sa niskim udjelom ugljika.

Cilj projekta je primjena obnovljivih tehnologija za proizvodnju toplotne energije. Stoga bi toplotni energetske sistemi temeljeni na termalnoj vodi mogli smanjiti upotrebu fosilnih goriva nudeći stvarnu priliku za smanjenje ugljičnog otiska termalnog sektora.

Projektni tim DARLINGe izradio je kartu dubokih geotermalnih izvora energije i potražnje za toplotnom

energijom, na koju bi ovi mogli da odgovore, iz centralnih i jugoistočnih dijelova Dunavskog regiona, a pokrivaju južnu Mađarsku, sjeveroistočnu Sloveniju, sjevernu Hrvatsku, sjevernu Bosnu i Hercegovinu, sjevernu Srbiju i južnu Rumuniju - ukupna površina je 95.000 km².

Naučna i upravljačka rješenja zasnovana na menadžmentu dostupna su donosiocima odluka na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou za provođenje ekološki odgovornog upravljanja.

Projekat je finansiran Transnacionalnim Dunavskim programom

Partneri iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Mađarske, Rumunije, Slovenije i Srbije

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Više detalja:

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Kultura i turizam okupljaju ljude

S obzirom da Dunavski region nudi raznolikost istorijske baštine, kulture, etničkih, vjera, društava i država, Prioritetno područje 3 - Promovisanje kulture i turizma, neposredni kontakti među ljudima utvrđuju orijentacije za daljnje promovisanje saradnje u tim područjima.

Teme poput razvoja turizma, kulturnog nasljeđa i interkulturalnog dijaloga međusobno su povezane i imaju koristi od integriranog pristupa unutar SEUDR. Stoga ovo tematsko područje ima za cilj da očuva i promoviše kulturu i kulturno nasljeđe u Dunavskom regionu.

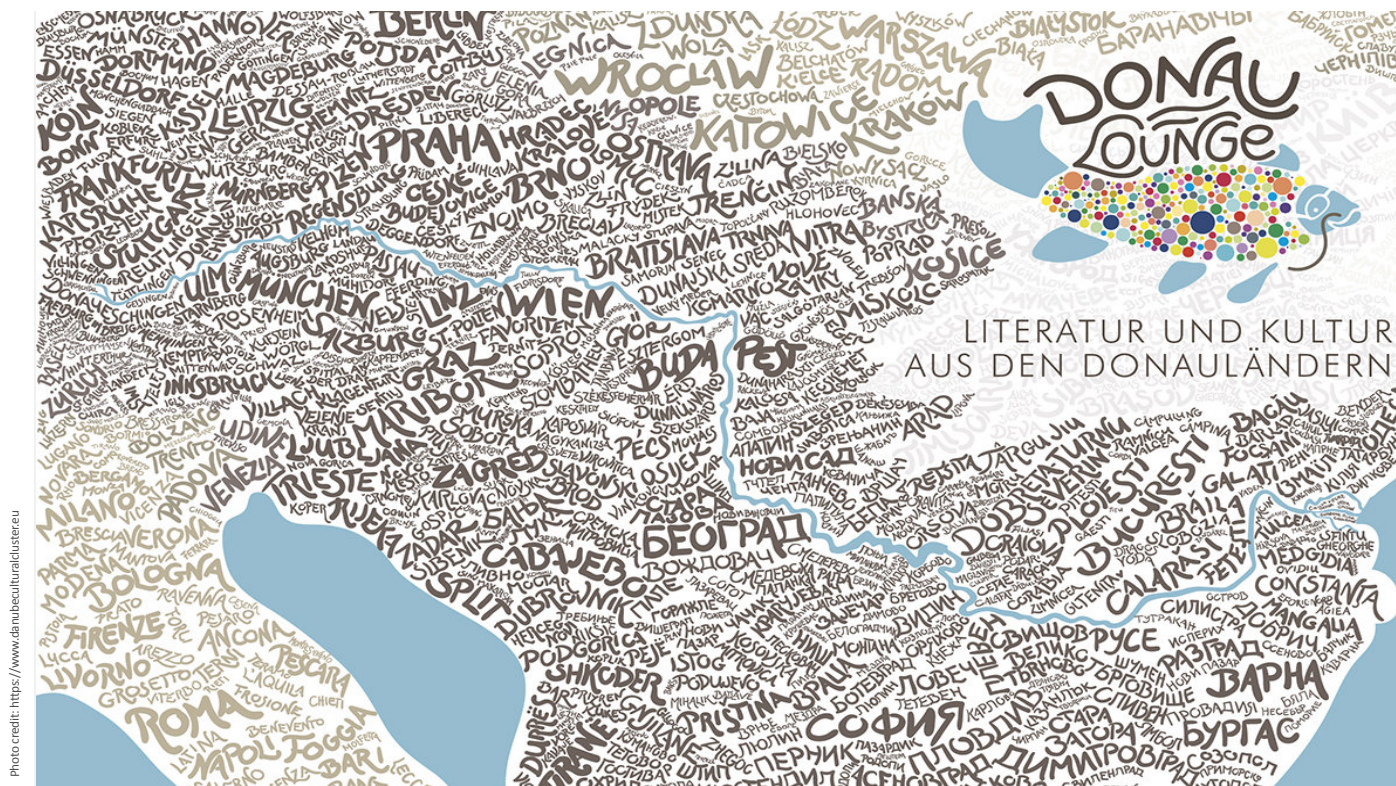
Dakle, projektovane aktivnosti imaju cilj da osiguraju održivo očuvanje kulturnih vrijednosti i prirodne kulturne baštine razvijanjem relevantnih kulturnih klastera, muzejskih mreža, prevodilačkih i informativnih centara, promovisanjem razmjene i mreža u području savremene umetnosti i stvaranjem "Plave knjige" dunavskog kulturnog identiteta.

Što se tiče ciljeva turizma, poduzete mjere usmjerene su na razvoj Dunavskog regiona kao evropskog brenda, podržavajući primjenu harmoniziranog sistema praćenja turizma, razvoj novih kulturnih ruta i podršku postojećim kulturnim rutama u Dunavskom regionu, razvoj eko-turističkih proizvoda u Dunavskom regionu.

Više detalja:

Dunavski kulturni klaster - Podrška kulturnoj saradnji između dunavskih zemalja

Dunavski region nudi izuzetno raznoliku kulturnu baštinu. Koncept makro-regionalne strategije može se pokazati važnim kada je u pitanju udruživanje snaga i saradnja svih uključenih zemalja.

Asocijacija Dunavski kulturni klastera - Danube Cultural Cluster Association (DCCA), primjer zajedničkog napora, obraća se svim zemljama Dunavskog regiona. Osnovana u Beču 2012. godine, DCCA ima za cilj predstavljanje interesa kulturnih i savremenih kreativnih projekata i

stvaranje platforme za komunikaciju, promociju i saradnju. S tim u vezi razvija vlastite projekte kojima promovise Dunav kao kvalitetan kulturni brend.

Trenutno, DCCA je uključena u brojne međunarodne i kulturne događaje i partnerstva. Dunavski kulturni klaster u 2019. godini okupio je 13 članova koji su predstavljali 6 dunavskih zemalja. Članovi se međusobno podržavaju u nadnacionalnim projektima i aktivnostima.

Klaster nudi promociju manje poznatih nasljeđa i trenutnih umjetničkih i digitalnih projekata. Takođe doprinosi zajedničkom procesu razvijanja kulturnih politika i strategija u Dunavskom regionu.

DCCA djeluje kao pridruženi partner u Dunavskoj kulturnoj platformi - Kreativni prostori za projekt 21. vek (finansiranog od Dunavskog transnacionalnog programa). CultPlatform21 daje važan doprinos zajedničkom procesu razvoja kulturnih politika i strategija u Podunavlju. Projekt stvara mostove između manje poznatih područja baštine i umjetničkih i digitalnih projekata i usko je povezan s razvojem kulturnih ruta.

Najuspješnija međunarodna inicijativa DCCA je Donau Lounge: regionalni program za savremenu književnost i kulturu. Istovremeno, stvoren je program i štand za predstavljanje na međunarodnim sajmovima knjiga u Podunavlju. Inicijativa Donau Lounge započela je 2012. i već je 15 puta predstavljena u Beču (AT), Targ Murešu i Bukureštu (RO), Budimpešti (HU) i Lavovu (UA). U novembru 2019. godine, na BUCH WIEN - Bečki međunarodni sajam knjiga, platforma i Donau Lounge proslavili su svoju sedmu godišnjicu. Tokom događaja 35 autora i gostiju iz 11 zemalja Dunavskog regiona predstavilo je svoja izdanja i učestvovali u raspravama i javnim čitanjima.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Partneri iz Austrije, Bugarske, Nemačke, Mađarske, Slovačke, Srbije

Više detalja:

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

čisto i zeleno

Sliv Dunava sadrži složene, ali krhke ekosisteme i staništa koja su osnova svih ljudskih aktivnosti. U kontekstu klimatskih promjena održivo korištenje prirodnih resursa i sveukupno očuvanje kvaliteta životne sredine smatraju se glavnim izazovima u Dunavskom region, u tom smislu SEUDR predlaže posebne aktivnosti saradnje za obnavljanje i održavanje kvaliteta vode, upravljanje rizikom po životnu sredinu i očuvanje biološke raznolikosti, pejzaža i kvaliteta zraka i tla.

Strane uključene iz Dunavskog regiona poduzimaju zajedničke mjere zaštite i vraćanja kvaliteta često neprocjenjivih prirodnih resursa koji predstavljaju veliki broj međusobno povezanih i međusobno zavisnih ekosistema.

U isto vrijeme, integrirane aktivnosti osmišljene su za spriječavanje, pripremu za intervencije i upravljanje prirodnim i ljudskim katastrofama.

Sljedeći odjeljak predstavlja neke relevantne inicijative za očuvanje prirodne baštine i poboljšanje pripremljenosti za katastrofe.

Čiste vode

Obnova i održavanje kvaliteta vode glavni je cilj prioritetskog područja 4 - Obnova i održavanje kvaliteta vode, koja podržava aktivnosti vezane za sigurnost snabdevanja pijaćom vodom, osigurava provođenje Okvirne direktive o vodama EU (ODVEU) i Direktive o komunalnim otpadnim vodama (DKOV).

Ovo tematsko područje ima na umu 4 glavne teme:

- provođenje aktivnosti za postizanje ciljeva upravljanja utvrđenih Planom upravljanja slivom rijeke Dunav;
- smanjenje nivoa hranjivih sastojaka na Dunavu kako bi se omogućila obnova ekosistema u uslovima sličnim onima iz 1960.,
- priprema Izvještaja o analizi delte Dunava u cilju finalizacije Plana o menadžmentu Delte,
- održavanje održive populacije jesetri na Dunavu.

Sve to doprinosi promociji mjera usmjerenih na pronalaženje rješenja za borbu protiv zagađenja vode poljoprivrednim otpadom, mikroplastikom i opasnim materijama kao što su lijekovi, zagađenje opasnim otpadom i olakšavanje aktivnosti u podsenjima, kao i poboljšanju migracije ribljih populacija.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Više detalja:

Saradnja za upravljanje riječnim slivom

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Voda je izuzetno važan element naše životne sredine, stoga održivo i odgovorno upravljanje vodnim resursima koje imamo nisu samo potreba nego i obaveza koju imamo.

Izazovi u slivu rijeke Tise povezani su sa činjenicom da područje ima veliko stanovništvo i da u slivu rijeke živi veliki broj stanovnika. Uživaju u ljepoti riječnog sliva, ali istovremeno se suočavaju s raznim problemima koji iz njega proizlaze: stalne poplave, jake poplave zbog povećanih vodostaja, niži vodostaj u vrućoj sezoni i veliko zagađenje.

Projekt JOINTISZA razvijen je za poboljšanje stanja vode u slivu rijeke Tise kroz mjere posebno usmjerene na upravljanje riječnim slivom i zaštitu od poplava. Prvi korak ka ostvarenju tog cilja bilo je karakteriziranje sliva, uključujući procjenu stanja vodnih tijela i dobivanje ažuriranih podataka o najvažnijim aspektima

upravljanja vodama. Paralelno je izvršena i analiza potreba za vodom i stanja podzemnih voda. Predložene su mjere za osiguranje ravnoteže u pogledu kvantitativnog upravljanja vodom i postizanja odgovarajućeg stanja vode. Projekt je također pokazao da je planiranje upravljanja rizicima od poplava bolje integrirano u proces planiranja upravljanja riječnim slivom (URS) razvijanjem strateškog dokumenta o integriranom planu upravljanja slivom rijeke Tise i planu upravljanja rizikom od poplave rijeke Tise.

Uspjeh rješavanja ovog pitanja zavisi od saradnje obalnih zemalja rijeke Tise. Te su države udružile snage da bi zajedno funkcionisale na usaglašen način i da dijele zajedno u korist svojih građana. Kako je projekt JOINTISZA prva takva saradnja između obalnih zemalja rijeke Tise, mogao bi privući buduću saradnju u drugim oblastima u regionu.

Detaljan plan URS mogao bi biti osnova za provedbu mjera u hitnim slučajevima, jer se bavi pitanjima upravljanja vodama kroz integrirani vodič za faktore i profesionalce koji donose odluke i daje odgovore u kritičnim situacijama.

Harmonizirane mjere zaštite od poplava takođe su razvijene kako bi poboljšale uspjeh aktivnosti koje mogu spasiti ljudske živote i materijalnu imovinu. Kroz

praktične aktivnosti, projektni tim simulirao je prodor brane na rijeci Krasni kako bi stručnjaci zemalja učesnica mogli testirati njihove mjere i metode. Bila je to studija slučaja o prekograničnom efektu takvog događaja, koja je pokazala da upotreba preciznih topografskih i hidroloških podataka može dovesti do istinski objektivnih rezultata.

Projekat je finansiran Transnacionalnim Dunavskim programom

Partneri iz Austrije, Mađarske, Rumunije, Slovačke, Srbije, Ukrajine.

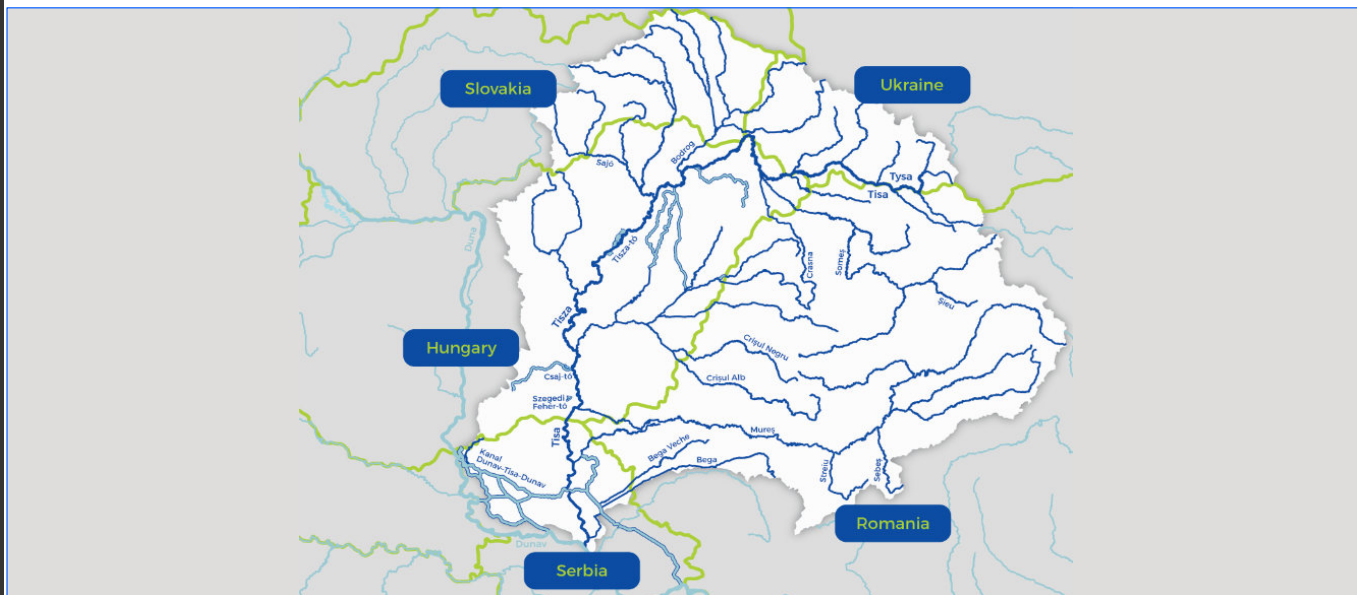

Photo credit: Danube Transnational Programme, the JOINTISZA project

Više detalja:

Da bi se postigli ciljevi koji se odnose na smanjenje rizika od poplava, Prioritetno područje 5 nudi i poboljšava kontinuiranu podršku provedbi Plana upravljanja rizikom od poplave na Dunavu. Iako je akcenat stavljen na upravljanju rizikom od poplave, rizik od suše i rizik od mraza su također teme kojima je potrebno obratiti pažnju. Kroz saradnju sa Globalnim partnerstvom za vodu, ovo prioritetno područje se fokusira i na rizik od suše.

Rizici po životnu sredinu

S obzirom na noviju istoriju i prognoze vezano za rizik od poplava u Dunavskom regionu, usljed klimatskih promjena doći će do intenziviranja poplava. Prioritetno područje 5 - Upravljanje rizikom za životnu sredinu odgovara na izazove povezane nestašicom vode, sušom i poplavama.

Glavni cilj je odgovoriti na izazove povezane sa nedostatkom vode i suše, u skladu s Planom upravljanja slivom rijeke Dunav, sa izvještajem o uticaju suše na sliv rijeke Dunav za 2015. (usvojenim20 16.) i radovima koji su u toku prilagođavanja klimatskim promjenama. Saradnja s Međunarodnom komisijom za zaštitu rijeke Dunav (MKZRD) nudi platformu kroz koju se mogu postići ovi zajednički ciljevi. Stoga je proteklih godina ovo tematsko područje doprinijelo razvoju Strategije MKZRD za prilagođavanje klimatskih promjenama, ažurirane 2018. Podržalo je i razvoj i provođenje projekata u oblasti upravljanja rizikom od suše i klimatskih promjena povezanih s prostornim planiranjem, distribuiralo je rezultate naučnih studija koje su predviđale regionalni i lokalni uticaj klimatskih promjena.

U situacijama kada mjere prevencije nisu dovoljno efikasne i kada se dogode katastrofe, ovo tematsko područje podržava procjenu rizika od katastrofa u Dunavskom regionu i podstiče mjere za promicanje otpornosti, spremnosti i neposrednog reagovanja u slučaju katastrofe.

Više detalja:

Inovacije kao odgovor na poplave, sprovedene od strane i za specijaliste

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Poplave su pravi izazov u slivu Dunava, od kojih su se mnoge dogodile u periodu 2002-2014. U 2010. godini jedna od najgorih poplava uglavnom je zahvatila centralne i istočne oblasti sliva uzrokujući 35 smrtnih slučajeva, evakuirajući najmanje 15.200 ljudi i prouzrokujući materijalnu štetu procijenjenu na dvije milijarde evra. Poplave u Dunavskom regionu su same po sebi kolektivna opasnost. Stručnjaci na terenu stoga se moraju brzo prilagoditi ovom rastućem riziku i ići u korak sa društvom koje se brzo mijenja.

Projekt DAREnet predlaže inovativno rješenje zaštite od poplava koje su razvili stručnjaci za stručnjake iz te oblasti, a koje ima za cilj poboljšati kapacitet inovacija u oblasti civilne zaštite, s posebnim naglaskom na otpornost na poplave u zemljama Dunavskog regiona. Dakle, DAREnet je razvio kolaborativnu i strukturiranu mrežu stručnjaka za oblast otpornosti na poplave u

Dunavskom regionu, koju podržava multidisciplinarna zajednica koja se stalno razvija (odlučujući faktori u oblasti politike, akademici, zainteresovani faktori u sektoru).

DAREnetNetwork and Community pomaže profesionalcima za spriječavanje poplava da prepoznaju povezane inovacijske mogućnosti i potrebe i usmjere ih prema inovativnim rješenjima koja im trebaju. Nudeći precizniju analizu kako istraživanje i inovacije mogu doprinijeti poboljšanju reakcija na poplave i otpornosti, DAREnet priprema teren za definisanje efikasnih inovacijskih politika.

Ako se pitate kako funkcioniše ovaj projekt, zamislimo sljedeći scenarij: klizišta uzrokovana obilnom kišom. Korištenje tehnologija za nadzor terena koji su u opasnosti od klizišta predmet je istraživanja i

inovacija u okviru radne grupe projekta. Analiza unutar radne grupe pokazuje da je u slučaju obilnih kiša tačnost podataka koje dobivaju laserski sistem za nadzor ograničena. Analizirano je više alternativa. Analiza pokazuje da je radarski nadzor obećavajuće rješenje, čak i ako zahtijeva dodatna istraživanja i razvoj. Ovaj aspekt postaje prioritet DAREnet Mape za istraživanje i inovacije.

Na osnovu preporuka uključenih u Mapu puta, tri organizacije iz oblasti upravljanja rizikom od poplava, istraživačka grupa specijalizirana za obradu signala i jedno malo i srednje preduzeće specijalizirano za radarsku tehnologiju formirali su mali tim koji će preuzeti inicijativu za razvoj pristupačne i pouzdane aplikacije. Inicijativa je dostupna i promovisana putem mrežne komunikacijske platforme DAREnet. Ovo je privuklo interes drugih zemalja i drugih organizacija za oblast upravljanja rizikom od poplava. Konačni rezultat ove inicijative bit će uključen u DAREnetov portfelj istraživačkih i inovacijskih inicijativa.

Ovaj portfelj inovativnih inicijativa za specijaliste bit će promovisan među glavnim sudionicima u političkoj i finansijskoj oblasti, na nacionalnom, regionalnom i evropskom nivou, kako bi se podigla svijest o ključnoj ulozi inovacija u poboljšanju otpornosti na poplave u regionu.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Projekat finansiran Programom za istraživanje i inovacije Horizont 2020

Partneri iz Austrije, Bugarske, Hrvatske, Mađarske, Nemačke, Rumunije, Slovačke, Srbije i Ukrajine, uključujući međunarodne organizacije - Međunarodnu komisiju za zaštitu reke Dunav MKZRD, Međunarodni institut za bezbednost i upravljanje u vanrednim situacijama Slovačke (MIBUVS), uz učešće relevantnih organizacija iz Poljske i Belgije

Više detalja:

Očuvanje biološke raznolikosti i staništa

Životinjske i biljne vrste i njihova staništa izloženi su mnogim antropogenim faktorima i rizicima na Dunavu: zagađenju uzrokovanom neadekvatnom obradom otpadnih voda, đubriva koje se koristi u poljoprivredi, kontaminiranim mjestima i upravljanju otpadom, te eroziji tla na obradljivom zemljištu. Fragmentacija ekosistema, intenziviranje korištenja zemljišta i širenje gradova dodatni su problemi očuvanja prirodnih staništa u Dunavskom regionu.

Gubitak prirodnih staništa uzrokovan tim faktorima vrši pritisak na faunu i floru i utiče na kvalitet zdravlja životne sredine. Prioritetno područje 6 - Očuvanje biološke raznolikosti, pejzaža i kvaliteta zraka i tla odgovara na ove izazove konkretnim aktivnostima, uzimajući u obzir ekološke potrebe u Dunavskom regionu iz makro-regionalne perspektive.

U tom kontekstu, ovo tematsko područje fokusira se na:

- stvaranje ekološke infrastrukture i obnavljanje degradiranih ekosistema,
- identifikaciju invazivnih alogenskih vrsta,
- zaštitu i osiguranje ugroženih vrsta, poput jesetri i drugih autohtonih vrsta riba.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Više detalja:

Život za dunavsku jesetru

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Jesetra je vrsta riba koja je u najvećoj opasnosti od izumiranja u svijetu, sa malo prirodnih staništa u svijetu gde se ta vrsta još uvijek nalazi. Razlozi opadanja populacije jesetri su složeni i odnose se na ilegalni ribolov, na brane na Đerdapu i uništavanje migracijskih ruta za mrijest, sa gubitkom staništa zbog vađenja pijeska i šljunka i intervencije na vodenim tokovima i plovnim kanalima koji su namenjeni sprečavanju poplava ili za olakšavanje navigacije. Ipak, najvažniji uzrok je preterana eksploatacija.

Projekt „Život za dunavsku jesetru“ ima za cilj da nađe rješenja za ovaj transnacionalni izazov, koji zahtijeva makro-regionalni pristup. Projekt ispunjava sve uslove da bi bio uspješan. Fokusira se na spašavanje vrsta jesetri koje još uvijek postoje u donjem slivu Dunava i na sjeverozapadu crnomorskog regiona, sarađujući sa ribarima, policijskim službama i trgovcima.

Uz aktivno uključanje svih zainteresiranih zemalja koje su u pitanju, uspješna primjena politika koje cilja ovaj

projekt već je ostvarila nekoliko značajnih dostignuća i nastaviti će bilježiti takve rezultate:

- Dugonosna kečiga (jedna od 5 vrsta jesetri koja živi na Dunavu) nekada se nalazila u Srbiji, ali je sve ređa. Kao rezultat toga, u Srbiji je nakon velike kampanje koju su podržali ribolovci zabranjen ribolov na ovu ribu. Trenutno su sve vrste jesetri zaštićene u svim zemljama donjeg sliva Dunava. Ribolov na mreže u delti Dunava u Ukrajini ograničen je kako bi se izbjeglo slučajno hvatanje jesetri. Ukrajinsko carinsko osoblje biće obučavano za zaustavljanje ilegalnog izvoza i uvoza mesa ili jaja od jesetre.
- U Rumuniji je potpisan međuministarski sporazum svih relevantnih tijela za provođenje zakona, koji su stvorili uslove za tijesnu saradnju agencija, razmjenu osoblja, opreme i finansijskih sredstava, razmjenu informacija, protokola i zajedničkih kontrolisanih akcija itd.

U junu 2019. WWF je oslobodila 25.000 mladih jesetri. Do sada je organizirano 150 aktivističkih posjeta u cilju zaštite jesetri u ribarskim zajednicama (25 sela) u svim zemljama o kojima je reč. Projekt je takođe olakšao direktan kontakt između ribara i naučnika - organizovano je nekoliko treninga kako bi se identificirale jesetre i stručne posjete ribolovnim zajednicama u Rumuniji, Bugarskoj, Ukrajini. U Bugarskoj je 26 ribara iz 5 zajednica obučeno o istraživačkim metodama, od kojih su neki bili uključeni u praćenje kolonija jesetri u zamjenu za dodatni prihod.

Osnovana je radna grupa koja će promovisati jesetru kao lokalni turistički brend u Srbiji, a osnovan je i „Centar jesetri“, koji ima stalnu izložbu o važnosti jesetri. Sačinjena su 3 poslovna plana u skladu s interesima privrednika s prebivalištem u Ukrajini.

Istraživanje tržišta provodi se u svim navedenim zemljama. U nekim slučajevima "kupci- agenti" identifikovali su ribu ili jaja koja su poticala iz krivolova. Rezultati ovih istraživanja bit će dostavljeni lokalnim vlastima kako bi preduzele mjere u tom pogledu.

Projekat finansiran Programom EU LIFE 2014 – 2020

Partneri iz Austrije, Bugarske, Rumunije, Srbije i Ukrajine, uključujući Upravu rezervata biosfere Delte Dunava u Rumuniji i IZW Lajbnc Institut za životinje i istraživanje divlje faune iz Nemačke

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Više detalja:

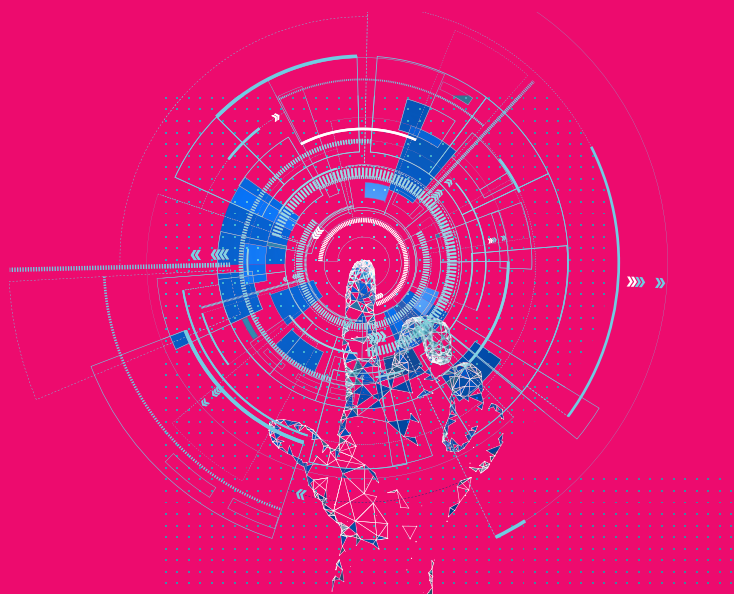

GRAĐENJE PROSPERITETA na inteligentan, inovativan i inkluzivan način

Dunavski region često se smatra najheterogenijim makroregionom u Evropi. Iskustva zemalja u ovom regionu predstavljaju značajne razlike u oblastima inovacija, informacionog društva, konkurentnosti, obrazovanja, tržišta rada i socijalne inkluzije. Stoga su tematska područja usmjerena na poboljšanje nivoa prosperiteta u Dunavskom regionu usmjerena na poticanje saradnje u regionu razvijanjem zajedničkih projekata za poboljšanje socijalnih i ekonomskih uvjeta.

Kao rezultat dugoročnih koordiniranih aktivnosti zainteresiranih strana postignuti su izvanredni rezultati u smislu poticanja izvrsnosti u istraživanju i razvoju, poboljšanja saradnje između pružalaca informacija, jačanja transnacionalne saradnje između inovacije i biznisa, povećanja podrške biznisu, korištenja potencijala radne snage i suzbijanja siromaštva.

Društvo zasnovano na znanju

Prioritetno područje 7 - Razvoj društva zasnovanog na znanju putem istraživanja, obrazovanja i informacijskih tehnologija podržava obrazovanje, istraživanje i informaciono-komunikacijske tehnologije (IKT) u Dunavskom regionu promovisanjem zajedničkih aktivnosti i podrškom saradnji u području istraživanja i inovacija.

Ključne akcije u ovom prioritetnom području uključuju:

- uspostavljanje platforme za razmjenu i širenje informacija i iskustava u oblasti istraživanja i inovacija (I&I) u Dunavskom regionu,
- podrška učešću zemalja Dunavskog regiona u programima EU I&I,
- promovisanje Dunavskog regiona kao regiona zasnovanog na inteligentnoj i inovativnoj ekonomiji,
- podrška zajedničkim aktivnostima usmjerenim na prioritetna područja SEUDR i kapitalizaciju aktivnosti između projekata.

Glavno dostignuće ove tematske oblasti je osnivanje Dunavske koordinacione mreže - Danube Funding Coordination Network (DFCN), koja ima za cilj objedinjavanje postojećih programa i inicijativa finansiranja u Dunavskom regionu i njihovu dostupnost potencijalnim projektnim partnerima. DFCN takođe podstiče zajedničke pozive u zemljama Dunavskog regiona u cilju podržavanja prekogranične multilateralne saradnje.

Više detalja:

Izvrsnost u upravljanju projektima u oblasti istraživanja, društvenih i tehnoloških inovacija (Excellence-In-ReSTI)

Photo credit: Danube Transnational Programme, the EXCELLENCE-in-ReSTI project

Iako imaju zanimljive inovativne ideje, pojedinci i organizacije u Dunavskom regionu nemaju specifične vještine i potrebno znanje za upravljanje istraživačkim i inovacijskim projektima EU u oblasti istraživanja i inovacija. Stoga su dobre projektne ideje ostavljene samo na papiru i ne mogu dobiti sredstva. Deo ovog problema je i nedostatak saradnje između pružatelja znanja, kompanija i odlučujućih faktora u oblasti politike.

Imajući to u vidu, projekt EXCELLENCE-IN-ReSTI nudi kombinirani program obuke za mlade stručnjake i apsolvante, koji su zainteresirani da steknu znanje iz oblasti upravljanja istraživačkim projekata i društvenih i tehnoloških inovacija. Program ima za cilj da motivira i podrži provođenje projekata finansiranih od strane EU u Dunavskom regionu.

EXCELLENCE-IN-ReSTI stvorio je Academia ReSTI.academy inovativni program za obuku, koji uključuje pet modula za obuku osmišljenih za širenje znanja o upravljanju, upravljačkim vještinama i administraciji ReSTI. Program obuke već je privukao veliki broj mladih stručnjaka i mnoge su institucije izrazile interes za prijavu na taj program. Pilot program počeo je u oktobru 2018. godine, a polaznici i treneri su sarađivali u testiranju i poboljšanju programa obuke podijeljenog u 5 modula.

Drugi važan rezultat je strategija i mapa puta za EXCELLENCE-IN-ReSTI, koji donosi sažetak trenutnih izazova u upravljanju projektima posvećenim nauci, tehnologiji i inovacijama u Dunavskom regionu. Dokument odražava mišljenja faktora odlučivanja odgovornih za donošenje politika na regionalnom i nacionalnom nivou koji su uključeni u istraživanje i inovacije.

I posljednje, ali ne najmanje bitno, ured za informiranje EXCELLENCE-IN-ReSTI (<https://resti.academi/infodesk>) pruža informacije eksperata i stručnjaka o svim temama vezanim za finansiranje EU.

Photo credit: Danube Transnational Programme, the EXCELLENCE-IN-ReSTI project

Projekat je finansiran Transnacionalnim Dunavskim programom

Partneri iz Austrije, Bugarske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Republike Češke, Hrvatske, Mađarske, Slovenije i Srbije.

Više detalja:

Konkurentnost i razvoj klastera

Prioritetno područje 8 - Podrška konkurentnosti preduzeća, uključujući razvoj klastera, posvećena je podršci konkurentnosti preduzeća u zemljama Dunavskog regiona, uzimajući u obzir različite nivoe intenziteta inovacija u regionu. U tom kontekstu je veoma važna transnacionalna saradnja i saradnja između kompanija i institucija koje podržavaju poslovno okruženje.

Stoga tematsko područje podržava saradnju i razmjenu znanja između malih i srednjih preduzeća (MSP), akademskog okruženja i javnog sektora u relevantnim oblastima u Dunavskom regionu.

Da bismo naveli nekoliko primera, akcenat je stavljen na:

- podršku preduzećima kroz programe obuke i kvalifikacija,
- poboljšanje konkurentnosti ruralnih područja,
- uklanjanje prekograničnih prepreka i blokada sa kojima se susreću preduzeća.

Ovo tematsko područje organizira se prema dokumentu Small Business Act for Europe i njegovim prioritetima u svrhu promovisanja preduzetništva, smanjenja opterećenja regulatornog okvira za poslovno okruženje i podršku pristupu finansijama kao i pristupu tržištima i internalizaciji.

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Više detalja:

Žene u biznisu

Photo credit: Bont Jurišić

U trenutnoj ekonomiji potencijal žena preduzetnika za ekonomski razvoj ne može se podcijeniti. Mlade žene u Dunavskom regionu imaju značajan preduzetnički potencijal, s obzirom na to da je 52% stanovništva u regionu žensko, a 30% njih obavlja samostalne aktivnosti. Međutim, suočavaju se sa specifičnim izazovima pri pokretanju i razvoju vlastitog biznisa. Samo je 10% mladih žena iz Dunavskog regiona na početku razvoja poslovanja, a samo 2% njih pokrenulo je biznis koji je trajao duže od 42 mjeseca. Štaviše, rodna razlika u zemljama Dunavskog regiona vidljiva je kako u broju započetih poslova, tako i u svim fazama poslovnog životnog ciklusa.

Projekt ŽENE U BIZNISU reaguje na ove izazove podstičući žene s poslovnim idejama da pokrenu i razvijaju vlastiti posao. Identificirajući svoje potrebe i prepreke s kojima se susreću, mlade žene uživaju podršku koja im je potrebna da postanu uspješne

preduzetnice. Ostale važne teme u ovom kontekstu su i unaprijeđenje mjera predviđenih politikama o ženskom preduzetništvu, kao i preduzetnička kultura.

Projekt prati četiri faze razvoja: prva faza analizira specifične potrebe mladih koji žele postati preduzetnici i identifikuje dostupne mjere transnacionalne podrške.

U drugoj fazi su identifikovane dobre prakse u oblasti ženskog preduzetništva, nakon 6 transnacionalnih edukativnih manifestacija u 6 zemalja, s ciljem razvoja modela obuke za podršku ženskom preduzetništvu. Jedna od uspješnih priča predstavljena na ovim manifestacijama bila je mlada žena koja je odlučila napustiti svoj posao i pokrenuti vlastiti posao prerade i proizvodnje ulja od bundeve. Ostali primjeri dobre prakse predstavljeni su na web stranici projekta.

U trećoj fazi istražena je potencijalna podrška politikama EU i izrađena Agenda za podršku preduzetništva među mladim ženama.

U završnoj fazi bit će uspostavljene i testirane 4 transnacionalne pilot akcije kroz četiri Ženska preduzetnička centra u Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Mađarskoj i Rumuniji, kako bi se osigurala adekvatna promocija ženskog preduzetništva i podržalo

unaprijeđenje ženskih vještina i znanja. Takođe će se razviti platforma za saradnju i stvoriti Transnacionalna strategija za održivost.

Projekt ŽENE U BIZNISU ima za cilj stvaranje povoljnog okruženja za žene u Dunavskom regionu, kako bi im pomoglo da razvijaju uspješna preduzeća koristeći prave vještine i odgovarajuće mjere.

Projekat je finansiran Transnacionalnim Dunavskim programom

Partneri iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Mađarske, Moldavije, Nemačke, Rumunije i Slovenije

Photo credit: ANDREA PETROVIĆ (personal archive)

Više detalja:

Ulaganje u ljude i vještine

S obzirom na to da mnogi izazovi s kojima se region suočava prelaze nacionalne granice, saradnja u okviru SEUDR-a ima za cilj stvaranje sinergije i podržavanje veza između politika i inicijativa, odgovarajući, na kraju krajeva, na pitanje kako želimo definisati našu budućnost u Evropi.

U ovom kontekstu, Prioritetno područje 9 - Ulaganje u ljude i vještine bavi se ključnim pitanjima koja se tiču obrazovanja i osposobljavanja, tržišta rada i marginalizovanih zajednica. Obrazovanje, osposobljavanje i moderno tržište rada presudni su faktori za stvaranje pravednijeg i inkluzivnijeg društva, što garantuje dobrobit građana. Dunavski region će biti spreman da se suoči sa budućim promjenama i izazovima samo dodatnim ulaganjem u ljudske vještine i kompetencije, posebno u ugroženim grupama. U tom pogledu evropski stub socijalnih prava koji podržava inkluzivno i kvalitetno obrazovanje, doživotno učenje i usavršavanje, kvalitetna radna mjesta i socijalnu inkluziju igra ključnu ulogu.

Napori uloženi u ovom tematskom području već su doveli do inovativnih pristupa saradnji u oblastima obrazovanja, tržišta rada i inkluzije, kako u okviru projekata, tako i u definisanju politika u ovoj oblasti. Takođe, uspješno je uspostavljena široka mreža zainteresovanih strana, što garantuje koordinaciju između relevantnih aktera u regionu.

Više detalja:

Pravični uslovi rada za sve

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Promjene u digitalnoj oblasti i njihov uticaj na sve ljudske aktivnosti jedan su od najvećih izazova sadašnjosti i bliže budućnosti. Ako se ne regulišu, digitalizacija može povećati razlike u prihodima i istovremeno ograničiti pristup sistemima socijalnog osiguranja ne samo zbog smanjenih doprinosa, već i zbog često nestabilne prirode same digitalne radne snage.

Ukratko, tržište rada se mijenja! Troškove ovih strukturnih promjena najčešće plaća niskokvalificirana, zastarjela, ranjiva radna snaga i radna snaga koja radi pola radnog vremena. Postoje velike šanse da rutinske

poslove zamijeni automatizacija, a niskokvalificirani radnici neće moći pronaći posao zbog nedostatka digitalnih vještina. Novi atipični oblici rada (na primjer, kolaborativne radne aktivnosti, rad preko agencija za privremeni rad, rad putem internetskih platformi) postaju sve jači, a radnici se suočavaju sa izazovima kao što su prekarni uslovi rada, nizak nivo sigurnosti na radnom mjestu, neadekvatne plate i nizak nivo socijalnog osiguranja.

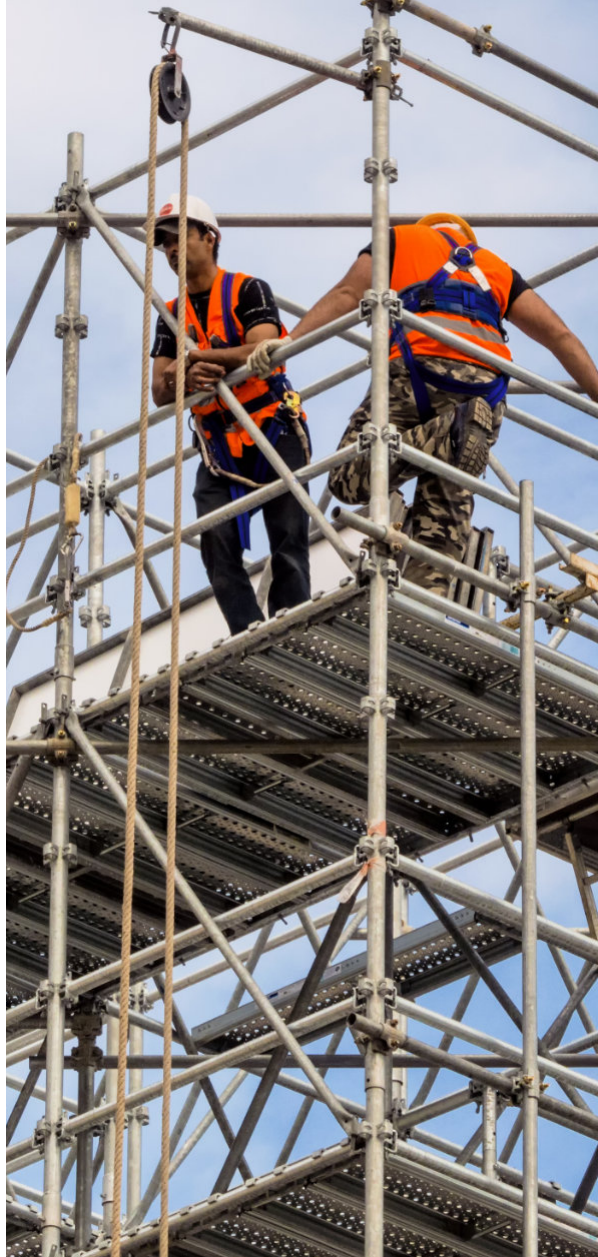
Podsticanje uske saradnje socijalnih partnera u Dunavskom regionu s ciljem razvoja adekvatnih programa obrazovanja i prekvalifikacije, pravični

pravni i regulatorni okviri (posebno za atipične oblike rada) mogu aktivno pridonijeti sprječavanju teških radnih uvjeta, nezaposlenosti u redovima slabo kvalificirane ili zastarjele radne snage, i ne u posljednjem redu, u sprječavanju siromaštva. Poslodavci ne bi trebali koristiti tehnološke mogućnosti za zaobilazanje propisa o tržištu rada.

Projekt Danube @work okuplja socijalne partnere iz četiri zemlje u regionu kako bi se analizirale potrebe radnika u vezi s pravnim i regulatornim okvirom i kako bi se spriječilo njihovo iskorištavanje u tranziciji u novu "industrijsku revoluciju".

Na primjer, odnos između klijenata online platforme i zaposlenih nije zakonom definisan. Stoga, čak i ako internetska platforma zauzima mjesto poslodavca, kada je riječ o "koristima" za radnike ili zaštiti prava radnika, internetska platforma često se izjašnjava kao facilitator, a radnike doživljava kao zaposlene u samostalnim aktivnostima.

Da bi se pronašla rješenja za ove izazove, projekt Dunav @work stvorio je mrežu nacionalnih stručnjaka na polju digitalizacije unutar sindikata svih partnerskih zemalja, radi razmjene znanja i širenja informacija o fenomenu digitalizacije. Ova mreža je organizovala seminare o kolektivnom pregovaranju, zaštiti radnika i relevantnim temama vezanim za "digitalnu radnu snagu".

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Projekat finansiran iz Državnog budžeta Austrije

Partneri iz Austrije, Bugarske, Rumunije i Srbije

Više detalja:

JAČANJE REGIONA

efikasnost, stabilnost i sigurnost

Zemlje Dunavskog regiona imaju kao zajednički cilj poboljšanje funkcionisanja demokratskih institucija, javne uprave i centralnih, regionalnih i lokalnih organizacija, kako bi se stvorilo snažnije i sigurnije okruženje za njihove građane. Da bi se postigao ovaj cilj, pokrenute su zajedničke akcije kojima se garantuju bolje političke, građanske i administrativne strukture, poboljšavaju mehanizmi upravljanja na više nivoa, olakšava administrativna saradnja prekograničnih zajednica i suzbija korupcija i organizovani kriminal.

Sljedeći odjeljak ilustrira kako su provedene zajedničke inicijative za olakšavanje prekogranične saradnje i suzbijanje organizovanog kriminala, ističući dodanu vrijednost njihovih rezultata.

Institucionalni kapacitet i saradnja

Ovo prioritetno područje funkcioniše kao informacijsko-komunikacijski centar za lokalne, regionalne, nacionalne i evropske aktere koji rade na polju izgradnje institucionalnih kapaciteta, participativnog upravljanja i prostornog razvoja.

Prioritetna oblast 10 - Unaprijeđenje institucionalnih kapaciteta i saradnje ima sljedeće ciljeve:

- rješavanje pitanja vezanih za izgradnju institucionalnih kapaciteta na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou;
- uključenost civilnog društva u javno upravljanje,
- poboljšanje nivoa lokalnog razvoja i uspostavljanje sistema potrošnje,
- povećanje stope apsorpcije evropskih fondova.

Ovo tematsko područje podržava inicijative za promovisanje politika koje su razvijene i implementirane u parcipativnom sistemu, uključujući širok spektar zainteresiranih faktora i omogućavanje dobrog upravljanja na svim nivoima.

Važan naglasak stavljen je na podršku i razvoj finansijskih instrumenata za manje projekte, na bliskiji odnos između predlagača projekata i finansijskih institucija i na podsticanje različitih projektnih ideja kojima je potrebna podrška (putem www.EuroAccess.eu).

Više detalja:

Modeli prekogranične saradnje

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Državne granice u Dunavskom regionu i Jadranskoj zoni pretrpjele su brojne promjene u prošlom vijeku, stvarajući traume i nepovjerenje među narodima. Zbog male površine zemalja (čak i u Srednjoj i Istočnoj Evropi i na Balkanu), veliki dio stanovništva živi duž granica, a mnoge institucije i kompanije posluju blizu granica. Međutim, ljudi i biznisi koji se nalaze na obje strane granice odvojeni su s pravnog, administrativnog, ekonomskog i sociokulturnog stanovišta. To rezultira velikim nedostatkom za teritorije duž granica u poređenju sa centralnim teritorijama.

Projekt SECCo2 nudi rješenje za olakšavanje prekogranične saradnje u ovim regionima. S jedne strane, platforma SECCo2 (www.secco2.eu) namijenjena je razmjeni znanja i informacija o uspješnim modelima prekogranične saradnje (MPS). S druge strane, kroz platformu Young Leaders Platform, projekt pruža mogućnost budućim generacijama da razvijaju tolerantnije okruženje u ova dva makroregiona.

Koristeći platformu kao internetsku točku (jedinstveni šalter), relevantne strane za CBC mogu razmjenjivati informacije, graditi partnerstva, pokretati zajedničke

projekte i pristupati postojećim znanjima i informacijama iz svog područja interesovanja. Platforma je skup MPS instrumenata koji nude sadržaje za e-learning, pristup portalima finansijskih resursa (<https://www.euro-access.eu/>) i digitalnoj biblioteci koja sadrži studije, dokumente o politikama i drugi materijal na temu prekogranične saradnje - čiji je cilj poboljšanje kapaciteta stranaka uključenih na lokalnom nivou.

Istovremeno sa razvojem ove platforme, projekat SECCo2 organizovao je u Tivtu (Crna Gora) deseto

izdanje Međunarodnog foruma mladih i Konferencije o prekograničnoj saradnji, s ciljem jačanja Udruženja platformi mladih lidera u pograničnim regionima Evrope (grupa koja okuplja mlade iz cele Evrope).

Na osnovu rezultata projekta, poboljšat će se razgovor o prekograničnoj saradnji i okruženje za stvaranje partnerstva u ova dva makroregiona. Ta bi poboljšanja trebala pridonijeti povećanju nivoa međusobnog povjerenja među narodima i održavanju dugoročnog mira unutar regiona.

Projekat finansiran iz Dunavskog fonda za strateške projekte koji finansiraju Evropska komisija i Opština grada Beč

Partneri iz Italije, Mađarske, Nemačke, Srbije

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Više detalja:

Sigurniji region

Sigurnost u Dunavskom regionu jedan je od najvažnijih elemenata skladne saradnje između zainteresiranih strana uključenih u provođenje strategije. Bez određenog nivoa sigurnosti i stabilnog okruženja u regionu, saradnja na bilo kom nivou bila bi znatno pogođena.

Prioritetna oblast 11 - Saradnja na poboljšanju sigurnosti i rješavanju problema organizovanog kriminala i teška krivična dela doprinosi održivom razvoju Dunavskog regiona, sigurnost je povezana sa svim ostalim aspektima Strategije, fokusirajući se na:

- poboljšanje saradnje između policijskih snaga,
- razvijanje dugoročne strateške saradnje između relevantnih aktera za provođenje zakona duž Dunava;
- poboljšanje sistema carinske kontrole,
- promovisanje vladavine zakona i borba protiv korupcije.

Saradnja između Prioritetnog područja 11 i Prioritetnog područja 1A nastavlja se na temelju zajednički pripremljenih dokumenata, odnosno Priručnika o carinskoj kontroli i Preporuka za unaprijeđenje carinske kontrole. Takođe, saradnja sa Prioritetnim područjem 10 doprinosi razvoju zajedničkih inicijativa u oblasti borbe protiv trgovine ljudima.

Photo credit: The DARIF project

Zajedničke sigurnosne inicijative dale su korisne sigurnosne rezultate u pogledu bezbjednosti na Panevropskom saobraćajnom koridoru VII. U 2017. godini ovo tematsko područje bilo je posebno usmjereno na ilegalni ribolov i kršenje pravila u oblasti brodarstva. Osim toga, manifestacije kojima se promovira saradnja u oblasti uklanjanja eksplozivnih sredstava organizuje CBRN-E Centar za stručno usavršavanje u Srednjoj Evropi, sa sjedištem u Mađarskoj.

Više detalja:

Borba protiv organizovanog kriminala u oblasti trgovine drogom

Image (3) used under license from Shutterstock.com.

Tržište metamfetamina u Evropskoj uniji postaje sve veće i veće. Metamfetamin je snažan stimulans koji predstavlja opasnost po zdravlje onih koji ga koriste. Nedavni trendovi pokazuju da se u Evropi sirovina (tzv. prekursori droga) koja se koristi za proizvodnju metamfetamina uglavnom švercuje sa Balkana u Češku Republiku i Poljsku. Metamfetamin se sve više proizvodi i u Nemačkoj i Holandiji. Evropsko tržište ilegalnih droga takođe doživljava sve veći uvoz metamfetamina iz Meksika u Evropu preko meksičkih grupa organizovanog kriminala.

S obzirom na veliku dimenziju fenomena međunarodnog organizovanog kriminala u trgovini drogom, ovo pitanje treba riješiti na transnacionalnom nivou. Iz tog razloga, Nacionalni centar policije za borbu protiv droge Češke Republike pokrenuo je projekt Saradnja za uništavanje mreža za krijumčarenje droge i ilegalnih laboratorija (CO3DIL), koji se fokusira na ilegalnu proizvodnju sintetičkih droga, posebno kristala metamfetamina.

Glavni cilj projekta je smanjiti količinu droge koja se švercuje, distribuirati ili proizvodi u EU, uništavanje organizacija organizovanog kriminala i tajnih laboratorija i hapšenje umešanih kriminalaca. Da bi ovaj projekt bio uspješan potrebno je uključiti što više zemalja. Trenutno je u projekat uključeno 5 država (Bugarska, Češka, Poljska, Slovačka, Srbija), uz podršku Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Holandije, Mađarske, Moldavije, Nemačke, Rumunije, Sjedinjenih Američkih Država i Ukrajine.

Projekt podržava operativne sastanke u slučajevima kriminala i koordinira zajedničko djelovanje na terenu i sigurnosne mjere bezbjednosti na glavnim putevima u uključenim zemljama. CO3DIL projekat olakšava operativni protok informacija i razmjenu informacija. Takođe okuplja organe za provođenje zakona u državama članicama i trećim zemljama, s ciljem uništavanja ilegalne mreže proizvodnje i distribucije sintetičkih droga i suzbijanja trgovine prekursorima za droge.

Projekat finansiran iz Fonda za unutrašnju bezbednost
Evropske unije - Policija

Partneri iz Bugarske, Češke Republike, Poljske, Slovačke i Srbije

Image(s) used under license from Shutterstock.com.

Objavilo: Ministarstvo javnih radova, razvoja i administracije, Rumunija

Uredio: Danube Strategy Point

Dizajn: Gabrijel Latis

Izvor fotografija: pogledajte izvore citirane u ovoj publikaciji.

Prevod: MEDIA MAN CONSULTING SRL

Objavljeno januar 2020 godine

Danube Strategy Pont (DSP): Robert LICHTNER (koordinator), Andreea PENA (odgovorna za jačanje institucionalnih kapaciteta), Katharina LENZ (odgovorna za strateški stub), Mihaela FLOREA (odgovorna za strateški stub), Petra WÄCHTER (odgovorna za evaluaciju), Andreea STOENESCU (odgovorna za komunikacije), Helene SCHABASSER (menadžer projekta), Dan BALANESCU (menadžer projekta)

STRATEGIJA EVROPSKE UNIJE ZA DUNAVSKI REGION (SEUDR) **zaista vidljiva saradnja**

Kancelarija DSP u Beču:

Grad Beč / EU-Funding Agency
Tel: +43 (01) 89 08 088 2603
33/9 Kirchberggasse ulice
1070 Beč
Austrija

Kancelarija DSP u Bukureštu:

Ministarstvo javnih radova, razvoja i administracije,
Tel: +4 0372 111 356
Bulevar Libertății 14, sektor 5
050706 Bukurešt
Rumunija

---

f <https://www.facebook.com/DanubeRegionStrategy>

in <https://www.linkedin.com/in/eusdr>

t <https://twitter.com/eusdr>

y <https://www.youtube.com/user/DanubeRegionStrategy>

Objavilo: Ministarstvo javnih radova, razvoja i administracije, Rumunija

Uredio: Danube Strategy Point, januar 2020. godine.